

คู่มือ ประโยค ๑-๒ “อรรถกถาธรรมบท ภาค ๒ แปลโดยอรธ” เล่มนี้ แปลมาจากอรรถกถาธรรมบท ภาษาบาลี ภาค ๒ ซึ่งเป็นผลงานของพระพุทฺธโชติสาจารย์ นักปราชญ์ชาวอินเดีย ผู้มีชื่อเสียงก้องก้องเดินทางไปสิงหล (เกาะลังกา) เพื่อแปลพระไตรปิฎกและอรรถกถาจากภาษาสิงหลเป็นภาษาบาลี เมื่อ พ.ศ.๙๕๖ เป็นสำนวนการแปลอรรถกถา ซึ่งเป็นหลักสูตรวิชาแปลมคธเป็นไทย ชั้นประโยค ๑-๒ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ศึกษาเนื้อหาหรือเรื่องราว จำนวน ๒ วรรค คือ

อัปมาทวรรค หมวดว่าด้วยความไม่ประมาท มี ๙ เรื่อง ๑๒ คาถา คำว่า ความไม่ประมาทเป็นชื่อของสติ ผู้ที่ไม่มีความประมาทย่อมประสบผลที่พึงปรารถนาต่างๆ โดยที่สุดให้บรรลุมรรคผลนิพพาน

จิตตวรรค หมวดว่าด้วยการฝึกจิต มี ๙ เรื่อง ๑๑ คาถา คำว่า จิต หมายถึงธรรมชาติที่คิดและสั่งสมอารมณ์ ซึ่งผู้ที่ฝึกจิตได้ ก็ใช้อริยมรรคข่มจิต ระงับจิตที่ตื้นร่น กวัดแกว่ง รักษาได้ยาก ห้ามได้ยาก ตื้นร่นไปมา เปลี่ยนแปลงง่าย เทียวไปไกล ไม่มีรูปร่าง ไม่มีสี อาศัยอยู่ในถ้ำนั้นให้เป็นจิตที่เกษม พ้นจากบ่วงมารคืออวิชชา ตัณหาและอุปาทานได้

คู่มือ ประโยค ๑-๒ “อรรถกถาธรรมบท ภาค ๒ แปลโดยอรธ” เล่มนี้แปลโดยคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กล่าวถึงเนื้อหาหรือเรื่องราวอัปมาทวรรค หมวดว่าด้วยความไม่ประมาท มี ๙ เรื่อง ๑๒ คาถา ในวรรคนี้จะประมวลกล่าวถึงความไม่ประมาทเป็นทางแห่งความสำเร็จผลที่พึงปรารถนาต่างๆ โดยที่สุดเป็นทางแห่งการบรรลุมตนิพพาน มารวมไว้ด้วยกัน เช่น เรื่องพระนางสามาวดี ว่าด้วยความไม่ประมาทเป็นเหตุให้บรรลุนิพพานปราศจากกิเลสอย่างสิ้นเชิง เรื่องนายกุมภไสสก ว่าด้วยความไม่ประมาทเป็นเหตุให้

ได้รับเกียรติยศ เป็นต้น และกล่าวถึงเนื้อหาหรือเรื่องราวจิตตวรรคหมวด ว่าด้วยการฝึกจิต มี ๙ เรื่อง ๑๑ คาถา คำว่า จิต หมายถึงธรรมชาติที่ คิดและสั่งสมอารมณ์ ซึ่งมีคุณลักษณะคือ ดันรน กวัดแกว่ง รักษาได้ยาก ห้ามได้ยาก ดันรนไปมา เปลี่ยนแปลงง่าย และยังมีคุณลักษณะอีกคือ เทียวไปไกล เทียวไปดวงเดียว ไม่มีรูปร่าง อาศัยอยู่ในถ้ำ คำว่า การฝึก หมายถึงการฝึกด้วยอริยมรรค ๔ คือโสดาปัตติมรรค สกทาคามิมรรค อนาคามิมรรค และอรหัตผล ซึ่งผู้ที่ฝึกจิตได้ ก็จะใช้อริยมรรคชั้นใด ชั้นหนึ่งข่มจิต ระงับจิตที่ดันรน กวัดแกว่ง รักษาได้ยาก ห้ามได้ยาก ดันรนไปมา เปลี่ยนแปลงง่าย ทั้งเทียวไปไกล เทียวไปดวงเดียว ไม่มีรูปร่าง อาศัยอยู่ในถ้ำนั้น ให้เป็นจิตที่เกษม พ้นจากบ่วงมารคืออริชชา ตัณหา และอุปาทาน ได้ และในเนื้อหาเล่มนี้ยังมีการตั้งหัวข้อเรื่อง เพื่อให้จดจำ ได้ง่าย พร้อมมีภาพประกอบ เพื่อความบันเทิงใจ